

*El quadern de les
vides perdudes*

«En aquest quadern estan totes les vides perdudes, totes les vides definitivament immortals, ja escrites.»

«El quadern guarda com una preciosa arca els petits records, allò que ha de resistir, les paraules de cada volum que em guarden l'ànima.»

Aquest quadern atresora fragments de llibres i de vida. Lluís Oliver transcriu allò que ha de perdurar de les pàgines dels llibres que estima i que ha de malvendre per a subsistir. Però també amaga pistes per a resoldre els crims d'un assassí amb debilitat per les menors. I per a poder perdonar-se per l'error que li va estroncar la vida.

«El meu avi deia que tothom ha de deixar alguna cosa al seu darrere, en morir. Un fill o un llibre o una pintura o una casa o una paret construïda o un parell de sabates que ha fet. O un jardí plantat. Alguna cosa que la tena mà haja tocat d'una manera que, en morir tu, la tena ànima tinga un lloc on anar i que quan la gent mire aquell arbre o aquella flor que vas plantar, tu hi sigues.»

Fahrenheit 451, Ray Bradbury

Em continc. Tan sols aquestes paraules,
ni una sola sil·laba més. La justificació
de tantes i tantes pàgines quan saps que
no pots aprehendre l'oceà de mots que
es perden esclavissant-se per abismes de
desmemòria. Però aquestes sobreviuran,
escrites en aquesta llibreta quadres,
repetides després com un psalm per
retenir allò fonamental de cada
volum, per deixar-lo marcat a foc en
les meues neurones malaltes.

Jo també tinc un llibre que espera ser
llegit, unes planes on la meua ànima
sembla reposar, unes pàgines per a poder
perdonar-me.

«Però el vell no va sentir les burles que la sena resposta suscitava: havia tornat a caure en un estat meditatiu que aquells que l'observaven superficialment entenien com un abaltiment senil provocat per la falta d'intel·ligència.»

El pare Goriot, Honoré de Balzac

Mai no haguera pensat la primera vegada que vaig llegir *El pare Goriot*, assegut rere la finestra d'aquesta mateixa casa, que anys a venir podria sentir-me identificat amb aquella història de decadència i abandonament. Llavors era difícil, mentre la meua filla jugava als meus peus amb una nina i la meua dona cantussejava des de la cuina, trobar cap mena de relació amb un

Goriot sol en un habitatge en degradació,
abandonat per tot i per tots i havent
perdut el sentit dels seus actes.

«Hi ha pecats o (deixen-m'ho dir com
diu el món) records lletjos que l'home
amaga als llocs més foscos del cor però hi
romanen i esperen. Pot ser que ell deixi
que la memòria s'enterbolisca, fer com si
no hagueren existit i quasi pot arribar
a convèncer-se ell mateix que no foren o
almenys que foren d'una altra manera.
Però un mot casual els evocarà de sobte i
se li plantaran al davant en les circum-
stàncies més diverses.»

Ulisses, James Joyce

Rellig una vegada més el fragment de l'Ulisses i cerque el consol en la seva saviesa i m'admire del fet que en ocasions sembla que els textos foren escrits pensant en mi, en allò que jo un dia ja no seria.

LENORA

Poe escrivia a Lenora, la nena morta, una de les composicions més commovedores i més punyents. Lenora, «un càntic fínebre per a ella, dues vegades morta, perquè va morir tan jove».

Lenora, Edgar Allan Poe

«Perquè res era senzillament una sola cosa. També l'altre era Far. De vegades costava veure'l des de l'altre costat de la badia. En fer-se fosc es podia aixecar la mirada i veure com l'ull parpellejava, i la llum semblava arribar fins a ells en aquell jardí assolellat i fresc on s'asseien.»

El far, Virginia Woolf

«Lucia avançava, mig sostinguda per les seves dames, amb una corona de flors de taronger als cabells, i més pàl·lida que el setí blanc del seu vestit. Emma somiava en el dia del seu casament; es veia allà, enmig dels camps de blat, a la sendera, caminant cap a l'església. Per què no havia resistit, suplicat, com Lucia? En canvi, ella estava alegre, sense adonar-se de l'abisme on es precipitava...»

Madame Bovary, Gustave Flaubert

«Billy va entrar en la llibreria. Al fons de l'establiment hi havia una porta, i al damunt un cartell que indicava que només es permetia l'entrada als adults. En l'interior d'aquella rebotiga, unes màquines projectaven pel·lícules de joves

d'ambdós sexes, nus. Un minut d'espectacle costava vint-i-cinc centaus. També venien fotos de persones despullades perquè hom se les poguera endur a casa. Les fotos eren molt més tralfamadòriques que el cinema, ja que podien mirar-se en qualsevol moment sense que se n'alterara la imatge.

D'ací a vint anys, les xicotes allí representades encara estarien joves i somrients, o potser simplement mirarien amb expressió estúpida, amb les cames obertes de bat a bat. Algunes menjaven caramels o plàtans, i sempre estarien menjant-se'ls. I els sexes dels jovenets continuarien per sempre semiectes, i els seus músculs estarien inflats com a bales de canó.»

Escorxador-5 o La croada dels nens,

Kurt Vonnegut

«Paris és com una prostituta. Des de lluny sembla captivadora, no pots esperar a tenir-la entre els braços. I cinc minuts després et trobes buit, fastiguejat de tu mateix. Et sents buit.»

Tròpic de Càncer, Henry Miller

«No és més que una suposició, insistisc; no dubte ni un instant de la seva innocència, no obstant això escolten-me, fins i tot amb aquesta hipòtesi. Encara tinc una cosa per a dir-vos, perquè puc pressentir un fort combat en els vostres cors. Perdoneu-me aquesta al·lusió, senyors del jurat; vull ser veridic i sincer fins al capdavant. Siguem tots sincers!»

Els germans Karamàzov,
Fiódor Dostoievski

El fill petit de Dostoievski va morir
mentre ell escrivia aquesta novel·la.

L'escriptor rus també es culpava de la
mort del nen i va voler transmetre al
personatge que porta el nom del fill
totes les virtuts que ell admirava:

Aliaixa. Però el dolor veritable, Dostoie-
vski també ho sabia, no es pot transmetre.

«Deixeu-me eixir, va pensar, això és tot el que vull. He estat gitat aquí durant anys, en una cambra, en un petit embolcall de pell. Ara vull eixir. He d'eixir. No poden tenir un home pres d'aquesta manera. Ha d'estar fent alguna cosa per a verificar que encara viu. Aquí sóc presoner i no tenen dret a retenir-me perquè no he fet res de dolent. Una habitació, un llit com en una presó, com en una tomba amb sis peus de terra a sobre. No comprenen que un home no pot suportar tot això sense embogir.»

Johnny va agafar el seu fusell,

Dalton Trumbo

«La incertesa es feia intolerable. Li semblava que el temps s'arrossegava amb peus de plom, mentre el vent maligne l'empenyia cap al caire d'un abisme negre. Sabia el que allí l'esperava; ho veia, i, tremolós, premia les parpelles ardents amb les mans humides, com si volguera privar de la vida el seu propi cervell i tornar les pupil·les a la seva cova. Era inútil. El cervell tenia el seu propi aliment amb què nodrir-se, i la fantasia, que el terror tornava grotesca, es carregava com un ésser viu, ballava com un maniquí repugnant sobre un cadafal, i gesticulava atrocement. Després, de sobte, es va detenir el temps. Sí, aquella cosa cega i gemegosa va deixar d'arrossegarse, i uns pensaments horribles, una vegada

mort el temps, van acudir corrents i van traure de la seva tomba un futur espantós, que li va ser mostrat.»

El retrat de Dorian Grey,
Oscar Wilde

«Havia llegit que en la presó s'acabava per perdre la noció del temps. Però no tenia gaire sentit per a mi. No havia comprès fins a quin punt els dies podien ser alhora llargs i curts. Llargs per a viure'ls sens dubte, però tan distesos que concloïen per desbordar els uns sobre els altres. Perdien el nom. Les paraules ahir i demà eren les úniques que conservaven un sentit per a mi.»

L'estranger,
Albert Camus

Com l'estranger de Camus estic aïllat i visc perdut enmig de dies que de vegades no puc ni amidar. L'assassi Meursault, malgrat els seus sentiments d'apatia envers tot, finalment va trobar-se en ell mateix i, el seu creador el va fer servir per a denunciar un món esguerrat. Jo, que també sóc culpable i que si que plore les absències dels meus, em perd cada vegada més en els propis camins.

«No és cert que comences la teua vida com una criatura dolça creient en tot sota el sostre del teu pare? Després arriba el dia de la decepció, quan saps que ets un desgraciat i un miserable, pobre, cec i nu, i amb un rostre de fantasma adolorit camines tremolant pel malson de la vida.»

A la carretera,

Jack Kerouac

«Amb tot tipus de vestit sentiré el dolor d'aquesta vida terrenal.

Sóc massa vell per a jugar,

massa jove per a prendre la il·lusió.

Què em pot oferir el món?

No tindràs allò que vols! Allò que vols

no ho tindràs!»

Faust, Goethe

«Els fets eren certs, o podrien ser-ho, però contats com tu els vas contar, eren de manera manifesta, mentides. Començaré per la mentida més gran de totes, pel laberint increïble. Un fugitiu no s'oculta en un laberint. No erigeix un laberint sobre un lloc alt de la costa, un laberint carmesi que albiren des de lluny els mariners. No necessita erigir un laberint, quan l'univers ja ho és.»

«Abenjacan el Bojari», *L' Aleph*,
Jorge Luis Borges

«Hi ha terrats des dels quals em deixe
caure, fins ensangonar-me. A qualsevol hora
puc jugar a estar adormit, amb els ulls tan-
cats i la respiració poderosa. (De vegades
m'adorm realment, de vegades ha canviat el
color del dia quan he obert els ulls.)»

«La casa d'Asterió»,
L'Aleph, Jorge Luis Borges

«Jo mateixa em pregunto què pot haver-
me passat! Quan llegia contes de fades,
mai vaig pensar que aquestes coses po-
gueren ocórrer en realitat. I aquí em te-
nin, ficada fins al coll en una aventura
d'aquestes. Crec que hauria d'escriure's
un llibre sobre mi, si senyor. I quan siga
major, jo mateixa l'escriuré... Però ja no
puc ser més major del que ho sóc ara.»

Alicia al país de les meravelles,
Lewis Carroll

«En una altra època -fins i tot molt després que em deixara- pensava en Anny. Ara ja no pense en ningú; ni tan sols tinc cura de cercar les paraules. Les coses s'esllavissen en mi més o menys ràpid; no fixe res, ho deixe córrer.

La major part del temps, com que les paraules no s'uneixen, els pensaments resten convertits en boira. Dibueixen formes vanes i agradables, es dissipen; de seguida els oblide.»

La náusea,
Jean-Paul Sartre

La náusea amaga un diari com aquest que jo escric de manera irregular, divagacions sobre una existència que ja no sé si tinc, i un fàstic per una quotidianitat enemiga. Hi ha un amor antic que sap que mai no tornarà i un home vell, de nom Autodidacte, que cerca en els llibres l'accés al coneixement. Un passat que no pot ser present i un present que voldria ser passat. I les meues paraules s'esllangueixen en la boira.

«En alguns moments, lluitant contra la defallença, feia esforços per reanimar la seua intel·ligència. Provava de plantejar-se per darrera, i definitiva, vegada el problema que en certa manera l'havia fet caure d'esgotament. Calia denunciar-se? Calia callar? No aconseguia veure-ho clar. Els

aspectes vagues de tots els raonaments que havia esbossat en el seu somiqueig tremolaven i es dissipaven l'un rere l'altre com el fum. Només sentia que, fóra quin fóra el partit que prenguera, necessàriament i sense escapàtoria, alguna cosa d'ell moriria; tant era que entrara en un sepulcre per la dreta com per l'esquerra; tant era que posara fi a una agonia, l'agonia de la seva felicitat o l'agonia de la seva virtut.»

Els miserables, Victor Hugo

«Vull dir que això és el meu gran problema. Dins del meu cap, sóc probablement el maniac sexual més gran que hàgen vist mai. A vegades puc pensar coses molt grobberes que no m'importaria fer si es presentara l'oportunitat.»

El vigilant en el camp de sègol,

J. D. Salinger

«K va dir açò com a conclusió, però no era el seu judici en definitiva. Estava massa esgotat per a definir totes les conclusions que es derivaven de la història. El seu pensament no estava avesat a aquestes tortuositats, coses irrealment més inventades per a solac dels magistrats que per a ell. La història tan senzilla se li havia tornat informe i se la va voler llevar de damunt.»

El procés, Franz Kafka

«I ho anava mirant tot com si no ho ha-
gués vist mai; potser perquè l'endemà
ja no podria mirar, no sóc jo que miro,
no sóc jo que parlo, no sóc jo que veig.
L'endemà, cap cosa, ni bonica ni lletja,
no se m'aturaria al davant dels ulls.»

La plaça del Diamant,
Mercè Rodoreda

«La vertadera vida, la vida finalment
descoberta i dilucidada, l'única vida, per
tant, realment viscuda és la literatura.»

El temps recobrat,
Marcel Proust